

La mobilitat internacional i les oportunitats dels joves

Anna Adeliño / @aderecann

El món es troba més connectat que mai. La globalització i la crisi econòmica dels últims anys han provocat que cada cop més persones estiguin interessades a cercar oportunitats o a viure noves experiències a l'estranger, especialment en el cas dels joves. En una societat cada vegada més intercultural, la disposició i "democratització" dels serveis d'informació i de programes de mobilitat internacional són claus perquè la possibilitat de marxar estigui a l'abast no només dels que poden, sinó també dels que volen. El flux d'emigració de la població catalana s'ha incrementat gradualment amb el pas dels anys. Segons dades de l'Idescat, la població catalana que resideix a l'estranger [va arribar el 2017 a més de 284.000 persones](#), amb un ritme de creixement al voltant del 9% anual des del 2009 (144.002 persones). En concret, l'edat mitjana de la població resident a l'estranger és de 38,6 anys. Tot i això, els fluxos migratoris no són fàcils d'identificar i classificar per la manca d'un registre fiable.

Esbrinar si els joves se'n van a fer programes de voluntariat, a buscar feina o a estudiar és una tasca complicada. El vicepresident del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya Oriol Rius [apuntava a Crític](#) que un dels principals problemes és **l'escassetat de dades disponibles sobre les raons de marxar** per por dels joves a perdre el dret a la Seguretat Social si s'inscrivien a un registre. Tenint en compte l'augment de catalans emigrats per la crisi econòmica, el Govern de la Generalitat va aprovar el 2015 el [Pla per a la Mobilitat Internacional](#) amb l'objectiu d'impulsar les polítiques d'atenció a la població catalana emigrada, posant el focus en fomentar el retorn d'aquestes persones, així com la promoció de la informació i orientació per a la mobilitat internacional.

La realitat és que el nombre de joves catalans d'entre 15 i 29 anys que han marxat a l'estranger [es va multiplicar per dos entre el 2009 i el 2016](#). Segons l'Idescat, **el 2017 hi havia gairebé 53.000 joves residents fora de Catalunya, que representen el 18% de la població resident a l'estranger**. Aquestes dades són la raó per la qual des de la Direcció General de Joventut es va elaborar un pla pel retorn dels joves catalans que es van veure obligats a emigrar.

La mesura més important és l'[Oficina Virtual del Retorn](#), iniciativa que ofereix assessorament personalitzat i orientació laboral als joves a l'exterior que ho desitgin. En l'àmbit laboral, també es planteja un procés de mediació que casi l'oferta laboral d'empreses catalanes amb professionals joves que són a l'estranger i d'aquesta manera facilitar la incorporació al mercat laboral català.

El [Pla per al Foment de l'Ocupació Juvenil i de Qualitat](#) posat en marxa per l'Ajuntament de Barcelona és, per a la Direcció General de Joventut, el pla pilot que permetrà veure com poden funcionar les mesures de retorn plantejades per a tota Catalunya, tot i que adverteixen que "no es pot extrapolar en la seva totalitat al conjunt dels joves catalans, ja que Barcelona ciutat té realitats diferents a la resta del país".

Al marge de la fuga de joves qualificats que va produir la crisi, viatjar a l'estranger per fer intercanvis, pràctiques o per participar en els programes oficials de mobilitat internacional és una opció cada cop més atractiva per a la gent jove. Una opció que està creixent cada cop més en nombre d'interessats són els camp internacional de treball, que consisteixen en estades a diferents països, normalment d'entre 15 i 20 dies a l'estiu, en què es col·labora en un projecte d'àmbit local que promou el canvi social i es combina amb activitats lúdiques.

Els camps internacionals: una de les millors formes de viatjar

“Quan vaig fer 18 anys, vaig veure que la possibilitat de marxar fora a fer un camp internacional era bastant econòmica i podia conèixer gent de la meua edat” diu Esther Delgado, una jove de Martorell que ha estudiat Enginyeria Aeronàutica. La seva experiència en voluntariats als camps de treball internacionals ha estat sempre positiva: “vaig fer-ne un a Alemanya que consistia a treballar amb persones amb diversitat funcional, una experiència que t’aporta moltíssim”.

[COCAT](#) és la Coordinadora d’Organitzadors de Camps de Treball Internacionals de Catalunya que va ser formada el 2005 per entitats catalanes que organitzen camps internacionals. La seva funció és promoure el voluntariat internacional com a eina per a que els joves puguin entrar en contacte amb diferents realitats. En aquest sentit, la Responsable de Projectes a Catalunya de COCAT, Ariadna Isern, afirma que “entre els valors que es treballen als nostres camps hi ha la interculturalitat: hi participen juntes persones de totes les nacionalitats”. A més, es treballa amb valors d’igualtat de gènere, de respecte mutu i de diversitat. “El que fem és que als camps hi hagi un equilibri de gènere i de nacionalitats: no es poden repetir més de dues persones d’una mateixa nacionalitat” explica.

Segons dades obtingudes de la coordinadora, el 2017 Catalunya va acollir 259 voluntaris en camps internacionals catalans. D’altra banda, COCAT quantifica en 396 el nombre de catalans que va enviar a fer un voluntariat a l’estranger. La majoria tenen entre 20 i 24 anys i el 96% d’ells van anar a països del nord, sent Alemanya, França i Islàndia els més visitats. Pel que fa a l’equilibri de gènere, el 55% de les persones eren dones i el 45%, homes.

L’Arnau Plana, un jove de Sant Pere de Ribes que va estudiar fisioteràpia i treballa a una residència de gent gran, està d’acord en què els camps de treball internacionals són una de les millors i més barates formes de viatjar i conèixer món. “En el camp que vaig fer a Islàndia, per exemple, vaig gastar-me més diners en els tres dies que vaig estar pel meu compte que no pas en els 15 dies en què feia el voluntariat” comenta, “tens l’allotjament i el menjar cobert amb la quota que pagues a l’organització”.

L’experiència dels camps internacionals també va permetre a l’Arnau conèixer la realitat de joves refugiats. “A Finlàndia hi havia un noi que venia de Burundi amb el paper de refugiat, i també hi havia un altre noi de l’Iraq que havia hagut de marxar de casa seva” explica, fet que fa possible observar “no només la realitat del lloc on viatges”, sinó que en compartir l’experiència amb gent d’arreu del món “veus i entens altres cultures i realitats”.

I les oportunitats laborals?

“Què has estat fent a l’estranger?” és una de les preguntes que acostumen a fer en anglès a l’Esther a les entrevistes de feina. En el seu cas, l’experiència als voluntariats la va ajudar a treballar a un projecte d’enginyeria europeu. La percepció de molts joves és que el domini d’idiomes és una de les qualitats més demandades, juntament amb el treball en equip: dos requeriments que es treballen als camps internacionals. En el cas de l’Arnau, el seu nivell d’anglès era baix i el va millorar gràcies a aquests programes i a les amistats que ha mantingut al llarg del temps. Tant ell com l’Esther creuen que **haver fet voluntariats té un valor no només personal, sinó també laboral.**

De fet, sis dels vuit reclutadors entrevistats a l’estudi [‘Marxar per tornar: l’adquisició de competències professionals en l’emigració internacional de les persones joves’](#) elaborat pel Departament de Treball, destaquen l’adquisició d’un major respecte a la interculturalitat i una visió més àmplia del món. Això coincideix amb el que afirmen la immensa majoria dels joves entrevistats,

els quals consideren que l'obertura a un medi pluricultural "és un dels aprenentatges més destacats que han fet" durant l'estada a l'estranger. **L'estudi també conclou que aquests joves creuen que han desenvolupat l'autoconfiança, l'autonomia, la gestió de l'estrès i la tolerància.**

De la mateixa manera, els reclutadors valoren la capacitat d'establir relacions interpersonals i de resolució davant situacions adverses. "Quan fas un camp de treball és una experiència de vida en què aprens un munt del lloc on vas i també de les persones de tot arreu amb qui treballes" comenta Isern, "és un bon aprenentatge vivencial i al final la vida també afecta les capacitats professionals de les persones".

D'altra banda, hi ha altres projectes totalment subvencionats per la Unió Europea (UE), com és el cas del [Servei de Voluntariat Europeu](#), per aquells que no tenen capacitat econòmica per participar d'un camp de treball. Aquest projecte s'emmarca dins d'[Erasmus +](#), i un dels seus objectius és millorar el nivell de competències bàsiques i habilitats dels joves, amb especial atenció als que tenen menys oportunitats. A més del Servei de Voluntariat Europeu, Erasmus + abasta altres projectes com els intercanvis, que permeten a grups de joves de diferents països conèixer plegats per afavorir la interculturalitat i augmentar la sensibilització respecte altres realitats personals.

En la mateixa línia, l'Oficina Jove de Treball estableix recursos per realitzar pràctiques laborals a l'estranger, sigui per fer feines qualificades o no qualificades. És el cas d'[Eurodissea](#), un programa fundat i presidit per Catalunya que ofereix pràctiques professionals remunerades a joves europeus. El projecte, en el qual participa l'[Assemblea de les Regions d'Europa](#), també permet millorar el coneixement i l'ús d'una llengua estrangera. D'altra banda, el [Centre d'Estudis i Activitats a l'Estranger](#) gestiona els coneguts *au-pairs*, una forma d'entrar en contacte amb l'estranger a través de l'acolliment dels joves per part de famílies natives.

Aprofitar aquestes oportunitats com a part dels moments vitals propis de l'etapa de joventut no només ajuda durant les transicions formativoprofessionals i d'emancipació, sinó que suposa una experiència enriquidora en valors i diversitat que acompanyarà la persona tota la seva vida.